

GÖTEBORGS 8:E
BAPTISTFÖRSAMLING

DET GUDLÖSA LIVETS TOMHET

Efesierbrevet 4:17-18 • Predikan G8B 2022-06-19 (Fågelbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

Jag vet inte hur du upplevde texten när jag läste den för dig för en stund sedan, men jag hoppas att du kände kraften och allvaret i den. Paulus markerar att han inte skriver bara för skojs skull eller att hans ord kan läsas lättsamt. Det går kanske inte att undvika när man går igenom en text långsamt som vi gör, att man blir lite hemmablind och inte riktigt drabbas av hur kraftfull den är. Men idag kommer vi in en ny tanke i Efesierbrevet, även om den bygger på det som vi tidigare har tittat på i detalj och nu får vi möjlighet att få ett sorts förstahandsintryck. Och då är det tydligt att Paulus inte har tid för trams. Han talar om allvarliga saker. Antingen skriver han om dig och då vill jag vädja till dig att inte förlora en sekund utan att kasta dig på Kristus med allt vad du är och har. Eller också skriver han inte om dig utan om någon du älskar. Och därför kastar också vi oss på Kristus och ber att den helige Ande skulle öppna den personens hjärta innan det är för sent.

Paulus ger en kärnfull och oerhört träffande bild av den gudlösa människans förtvivlade tillstånd. Det gudlösa livet är obeskrivligt tomt och olyckligt. Det är till hjälp för oss att få en inblick i denna förtvivlan eftersom när vi förstår vår djupet av vår synd så kommer vi också att förstå mer av djupet av den frälsning vi fått som gåva. Men det är också en hjälp för oss att förstå vad det är som händer när vi berättar om vår tro för andra och vad det är som krävs för att den personen faktiskt kommer att höra och förstå. Att frälsningen är helt och hållet ett verk av den helige Ande och ingenting vi kan göra i oss själva.

Låt oss titta på texten. Jag har tre huvudpunkter i predikan, men innan vi kommer till dem vill jag stanna upp vid ett par detaljer som kan vara bra att ha med sig som inledning.

Han börjar att säga ”därför” och bygger alltså vidare på det resonemang om församlingens enhet och framförallt det vi sett i de sista verserna om mognad och växt. Det verkar som att han ägnar resten av brevet åt att svara på frågan hur vi som församling ska leva för att växa tillsammans som kristna. Han uppmanar oss alltså att bevara enheten och växa och bygga upp varandra i kärlek. Därför finns det saker vi ska undvika och det finns saker vi ska söka och påminna oss om.

Sedan fortsätter Paulus att säga att han varnar oss i Herren. Han nöjer sig inte bara med att säga ”därför” och gå vidare med resonemanget. Han varnar oss. Han åberopar ett vittne, nämligen Kristus själv. Han betonar att det han säger nu inte är något han själv har hittat på eller något som han säger bara för att han är trångsynt eller något sådant. Nej, han påminner dem om att han är en apostel som skriver med Jesu egen auktoritet. Han varnar dem med all den auktoritet som Jesus har investerat i honom. Det är en stark betoning på allvaret i detta som han kommer att säga.

Han säger, ”lev inte längre så som hedningarna lever.” Han kallar den kristna församlingen till ett radikalt annorlunda liv. Varför? För att något fantastiskt har hänt dem. De är inte längre som de andra hedningarna. De har fötts på nytt. De har fått en ny natur, med nya kärlekar, nya viljor ett nytt mål och en ny mening. När de blev kristna blev allt annorlunda. Därför ska de inte leva som hedningarna. Han uppmanar dem att vara de de är.

Sedan går han vidare och ger sin beskrivning av de gudlösa hedningarnas förtvivalade situation. Det påminner om hur han beskrev deras tillstånd i de första verserna av det andra kapitlet, men här ger han en mer utförlig analys. Fast den bara är några få ord i tre verser finns det ingen analys av det gudlösa livet som är så djupgående. Det finns andra i Romarbrevet 1:18-32 eller 1 Korinthierbrevet 6:9-11, men ingen text kommer i närheten av fånga den förtvivalade tomheten i det gudlösa livet.

Därför är det också en relevant text för oss, eftersom det inte finns någon text som så kärnfullt beskriver vårt samhälle idag. När vi förstår den här texten kommer vi att bättre förstå vårt samhälle och då kommer vi också bättre att förstå hur vi kan vara till hjälp för människor som lever i denna förtvivlan.

Så nu kommer vi till predikans punkter. I den sjuttonde versen ger Paulus en övergripande bild av den gudlösa människans tillstånd. Sedan i vers 18 ger han oss ytterligare något som karaktäriserar detta tillstånd och sedan i vers 19 beskriver han vad det får för konsekvenser. Idag kommer vi bara att hinna titta på vers 17 och 18, och så får vi fortsätta nästa gång med att se vad verserna 17-18 får för konsekvenser.

Jag delar upp predikan i tre punkter, tre saker som karaktäriserar det gudlösa livets tillstånd. I den första punkten har vi vad Paulus säger i vers 17. Jag kallar punkten ”ett liv utan syfte”. I den andra punkten går vi till vers 18 och får ytterligare ett karaktärsdrag i det här tillståndet. Jag kallar punkten ”förmörkat förstånd”. Och i den tredje punkten ett tredje karaktärsdrag från vers 18, ”främmande för livet i i Gud”.

I. ETT LIV UTAN SYFTE

Vi går till den första punkten: ”ett liv utan syfte”. Paulus säger,

Efesierbrevet 4:17 (SFB-15)

”Därför säger jag detta och varnar er i Herren: lev inte längre så som hedningarna lever. Deras tankar är tomma,

Deras tankar är tomma. Vad menar han med det? Han använder ett ord som förvisso kan översättas med tankar, men det fångar bara en del av ordet. Det är ett begrepp som syftar till hela den komplexitet som utgörs av våra övertygelser, värderingar, känslor, uppfattningar och tankar. Det innefattar våra olika dispositioner, våra olika läggningar, våra tendenser att leva våra liv. Man skulle kunna tala om vår personlighet. En gammal svensk översättning skriver ”sinne”. Det Paulus talar om är alltså inte bara saker vi tänker utan hela vårt sinne – allting.

Nu säger han alltså att dessa gudlösa människors sinne är tomt. Det är förgängligt, fåfängligt. Det innebär att det är utan mål. Det är utan riktning, utan poäng, utan mening eller syfte. Det är ett liv utan syfte. Det är ett liv som förvisso är fullt av aktivitet – fullt av arbete och strävan och jagande efter njutning och bekvämlighet och inflytande och bekräftelse. Men det är ett liv som går i cirklar. Som inte vet vad det strävar efter och därför vandrar planlöst i mörkret. Det är ett liv utan mening.

The Big Five

Frågan om mening är en av dessa som ibland kallas för ”the big five”. Det är frågor som det inte finns något rimligt svar på i en världsbild utan Gud. Det är frågan om mening, om skuld, om döden, om rätt och fel och om lidande. Det finns fler frågor som inte har något rimligt svar i en världsbild utan Gud. Frågan om människovärde till exempel. Vad är det som ger dig ett okränkbart värde? Är det ett sorts samhällskontrakt, att vi har beslutat demokratiskt att alla människor har värde? Vad händer då om ett samhälle beslutar att en viss kategori människor inte har något värde, betyder det att man då har rätt att döda dem? Att använda dem för att ta deras organ så att människor med värde kan fortsätta att leva?

Här ställs vi inför den största frågan av alla. Vad är det som ger livet mening? Någon säger att deras barn ger livet mening. Någon säger att deras arbete ger livet mening. Någon säger att deras katt ger livet mening. Och visst är det sant i någon grad – alla dessa saker *tillför* mening och tillfredsställelse. Men om du skulle bli av med detta som du säger ger ditt liv mening, skulle ditt liv då bli så meningslöst att du måste avsluta det? I så fall talar vi om en ohälsosam fixering som skadar både dig och den du älskar. Eller det som Bibeln kallar för en avgud. Det är något som i slutändan kommer att krossa dig.

Men här har vi alltså Paulus som beskriver det gudlösa livet som ett liv i tomhet. Det finns ingen riktning. Det finns ingen övergripande plan. Vi kommer från ingenstans och en dag ska vi uppgå i ingenting och däremellan jagar vi efter saker som ska göra livet värt att leva. Men allt detta som den gudlösa människan fyller sitt liv med är saker som inte klarar att bära vikten av en människas sökande efter mening. Det är ett liv utan syfte. Det är tomhet och ett jagande efter vind.

Det är som en såpbubbla. Under några ögonblick är den hypnotiserande vacker. Glittrande i solskenet, full av färger, magiskt svävande och vacker. Och plötsligt är den borta. Det var inget i den. Det var bara luft och ett tunt skal.

Livet utan Kristus är alltid tomt – det dränerar dig och berövar dig och det lämnar dig tom. Utan något att förtrösta på, utan något att vägledas av, att hoppas på och se fram emot.

II. FÖRMÖRKAT FÖRSTÅND

Men låt oss gå vidare till den andra punkten. Hur kommer det sig att gudlösa människor vill leva sina liv på det här sättet? Varför nöjer man sig med tomhet och jagande efter vind? Hör vad Paulus säger,

Efesierbrevet 4:18 (SFB-15)

¹⁸deras förstånd är förmörkat. De är främmande för livet i Gud därför att de är okunniga och förhårdade i sina hjärtan.

Deras förstånd är förmörkat och de är främmande för livet i Gud. Det är punkt två och tre. Så vi börjar med Paulus påstående att deras förstånd är förmörkat.

Här är det ett annat grekiskt ord som används och den här gången handlar det verkligen om förstånd. Deras tänkesätt är förmörkat. Deras intellekt är i någon mening förblindat.

Blindhet och mörker

De lever i tomhet eftersom deras förstånd är förmörkat. De kan inte se klart. Bibeln beskriver ofta den gudlösa människans tillstånd i termer av blindhet och mörker. När Paulus skriver Andra Korintherbrevet talar han i det tredje kapitlet om skillnaden mellan de som kommit

till tro på Kristus och de som inte gjort det. Han säger att problemet med den som inte har kommit till tro är att det ligger en slöja över hans hjärta. Han kan inte se. Därför, säger Paulus kan judarna lyssna till Guds ord varje sabbat, men ändå inte förstå vad det är ordet talar om. Han ser lagens bokstav men förstår inte dess Ande. De är förblindade.

I det fjärde kapitlet blir han ännu mer specifik. Han talar om sig själv som en predikant och så förklarar han varför alla inte kommer till tro. Han säger,

2 Korinthierbrevet 4:3-4 (SFB-14)

³Om vårt evangelium är dolt, så är det dolt för dem som går förlorade.
⁴Den här världens gud har förblindat de otroendes sinnen så att de inte ser ljuset som strålar från evangeliet om Kristi härlighet, han som är Guds avbild.

Den här världens gud har förblindat de otroendes sinnen. Det är precis samma sak som han talar om i Efesierbrevet 4:18. Det är en av de katastrofala följderna av människans uppror mot Gud och hennes fall i synd. Våra förstånd förmörkades så att vi inte längre kan se klart. Vi är förblindade och upptagna av oss själva. Paulus säger i Rom 1:21,

Romarbrevet 1:21 (SFB-15)

²¹Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan.

Mörkret sänkte sig över dem eftersom de förblindades av sina falska föreställningar.

Det leder oss vidare. Ett annat ord som är vanligt i Bibeln för att beskriva samma tillstånd är mörker. Den beskriver ett folk som sitter i mörker. Det är inte bara ett uttryck för att deras förstånd är förmörkat utan att de också är utan hopp. De lever i förtvivlan. Inget ljus, ingen kunskap. Ingen vägledning, bara sina egna falska föreställningar som driver dem i sitt jagande efter vind.

Jesus själv sade,

Johannesevangeliet 3:19 (SFB-15)

¹⁹Och detta är domen: ljuset kom in i världen, men människorna älskade mörkret mer än ljuset eftersom deras gärningar var onda.

Deras förstånd är så förmörkat att de älskar mörkret mer än ljuset. De väljer hellre det onda än det goda. Profeten Jesaja säger i sitt 60:e kapitel, vers 2, att mörker ska övertäcka jorden och ett tjockt mörker över folken. De kan inte förstå andliga saker. De kan inte se varifrån deras människovärde kommer, de kan inte se varför deras liv har en mening som är större än deras personliga bekräftelse, de kan inte förstå varför de känner skuld över vissa saker eller varför de vet att vissa saker är rätt och andra är fel. Det finns överväldigande bevis inte bara för Guds existens utan för att Jesus är Guds son som uppstod från de döda, men de kan inte ta in dem.

Paulus säger, i 1 Kor 2:14

1 Korinthierbrevet 2:14 (SFB-15)

¹⁴En oandlig människa tar inte emot det som kommer från Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det eftersom det måste bedömas på ett andligt sätt.

Att komma till tro på Jesus är alltså inte något vi kan tänka oss till. Det är inte något som sker genom vårt intellekt. Vi har absolut användning av vårt intellekt och vi kan undanröja onödiga hinder för tron, men den frälsande tron formas inte så. Det är en andlig operation.

Att komma till ljuset

När vi kommer till tro på Kristus vill Bibeln ofta beskriva det i termer av ljus. Matteus 4:16 citerar profeten Jesaja som sa ”det folk som sitter i mörker ska se ett stort ljus”. Eller hör vad Paulus säger i 2 Kor 4:6,

2 Korinthierbrevet 4:6 (SFB-15)

«Gud som sade: "Ljus ska lysa ur mörkret", han har lyst upp våra hjärtan för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte ska sprida sitt ljus.

Det är så det är! Det är som ljus som lyser upp mörkret. Det är något som de flesta kristna kan vittna om, åtminstone de som kommit till tro i mer vuxen ålder: en gång kunde jag inte se, men nu kan jag det!

Jag tror inte att jag är ensam om att ofta känna stark frustration när jag talar med människor som inte är kristna – även vissa som kallar sig kristna – dels hur tomma samtalen är. Det är som att hela deras liv handlar om ytliga saker och det tycks inte gå att komma djupare. Men även om vi verkligen kommer att samtala om djupare saker så är det som att världens godaste nyheter inte går in. Jag kan berätta om fullkomlig salighet och glädje i all evighet och jag kan argumentera och debattera, men ändå trillar inte polletten ner.

Två personer kan lyssna på samma budskap eller läsa samma bok, en kristen och en icke-kristen. För den kristne är det som att varje ord glöder, det går rakt in i själen och blir till underbar uppbyggelse. För den icke-kristne passerar allting över huvudet. Även om budskapet låter rimligt är det som att det ändå inte tränger in. Därför att deras förstånd är förmörkat. Det kan inte uppfatta andliga ting.

III. FRÄMMANDE FÖR LIVET I GUD

Det tredje karaktärsdraget i det tillstånd som den gudlösa människan befinner sig i har vi också i den 18:e versen: ”de är främmande för livet i Gud”. Vad betyder det?

Det handlar inte så mycket om det liv som Gud befäller. Det är inte i första hand fråga om ett liv som levs i lydnad av Guds lag. Nej, Paulus talar mer om det liv som är Guds, det liv som vi får del av när vi förenas med Kristus genom tron. När vi tror på Kristus förenas vi med honom och vi får del av allt som är hans. Han delar sitt eviga liv med oss. Det är det livet Paulus talar om här. Han säger att ännu en tragedi med den gudlösa människan är att han är utanför det liv som Gud ger. Han får inte del av det. Han kan inte njuta av det.

Jesus själv säger, i Joh 17:3,

Johannesevangeliet 17:3 (SFB-15)

«Och detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus.

Jesus säger alltså att han har blivit sänd till världen för att ge Guds folk det eviga livets gåva. Den som inte har det eviga livet känner inte Gud och känner inte Jesus Kristus. De lever ett liv utan syfte därför att deras förstånd är förmörkat och därför är de också främmande för livet i Gud.

Levande döda

Det här innebär, precis som Paulus talade om i Efesierbrevet 2:1 att de som lever utan Gud är levande döda. Han har förlorat kontakten med livets källa. Han är avskuren från Gud och utan hopp och utan mening. Precis som Adam och Eva blev utestängda från Eden och fick vandra i vildmarken så får den gudlösa leva sitt liv i vildmarken utan mål i ett ständigt jagande efter vind.

Så vi har alltså en verkan från syndafallet i att människan fick sitt förstånd förmörkat. Dessutom har vi här en annan verkan från syndafallet, nämligen att människan skars av från livet i Gud och blev en främling.

Söker Gud

Ändå lever människan med ett minne av att hon ändå är gjord för något större. Det finns ett minne någonstans av ett förlorat paradys; en djup insikt om att döden är en främling, att vi inte är gjorda för att dö. Det finns en djup längtan efter den Gud som skapat henne och gett henne ett syfte, nämligen att ära honom och njuta av honom.

Och därför söker hon. Hon fyller sitt liv med avgudar och hoppas att dessa ska ge tillfredsställelse, men det gör de inte. Så hon hoppar från den ena till den andra. Under några år handlar det om fysisk njutning. Under några år handlar det om status och makt. Under några år handlar det om bekvämlighet och bekräftelse. Ständigt sökande efter denna okända Gud. Hon vandrar runt i sin öken och är otillfredsställd efter att ha förlorat livet i Gud, ha förlorat sin sanna natur och ha förlorat sitt syfte och sitt mål. Istället sysselsätter hon sig med att jaga efter vind och lyckas aldrig finna den djupa glädje hon längtar efter.

Du har säkert hört kyrkofadern Augustinus berömda ord i sin bön till Gud, ”du har skapat oss till dig, och vårt hjärta är oroligt tills det finner vila i dig.” Och det väcker förstås frågan om du som hör detta har funnit den vila som finns i Gud?

Anledningen: okunskap

Men vi måste ställa en fråga till innan vi är färdiga med texten för idag: varför är de gudlösa främmande för livet i Gud? Paulus säger: för att de är okunniga.

Vad är de okunniga om? Ja, det säger inte texten, men det är inte svårt att föreställa sig.

Först och främst är de okunniga om vem Gud är. Varför är de främmande för livet i Gud. Det är för att de inte känner honom. Om de visste vem han är skulle allt vara annorlunda, men de är okunniga om vem han är, om hans attribut.

De är okunniga om Gud helighet. Att han är en förtärande eld, så helig att ett möte med honom traumatiserar. När profeten Jesaja fick se Jesus sitta upphöjd på sin tron i Guds tempel omgiven av serafim som ropade ”helig, helig, helig” föll han ner i förkrosselse på marken och ropade att han var förlorad. När lärjungarna ser Jesus resa sig i en båt och befalla vinden och havet att vara stilla greps de av stor fruktan och frågade sig vem detta var. Gud är helt unik i sitt slag. Han liknar ingen annan. Han är upphöjd i ära och härlighet. Han är evig, oföränderlig, ofattbar, allsmäktig, fullkomlig, oändlig i rättfärdighet, godhet, sannfärdighet och ära. Han skapade allt ur intet och han upprätthåller universum i varje sekund.

Han är fullkomlig i sin kärlek, sin barmhärtighet och sin nåd. Om den gudlösa människan bara skulle få se en glimt av detta väsen skulle allt förändras, men de är främmande för honom för att är okunniga om vem han är. Han är inte en tomte bland molnen. Han är ingen himmelsk terapeut som bara säger att allt kommer att bli bra. Han är obeskrivlig! Han passar inte in i några kategorier.

Men de är inte bara okunniga om vem han är, de är också okunniga om hans syften med hela historien. De är okunniga om att han kontrollerar varje atom i universum och att allt sker i enlighet med hans vilja. De är okunniga om att han har ett syfte med allt som sker. Dessutom är de okunniga om att han har bestämt en dag då tiden når sin fullbordning – en domens dag då denna värld kommer till sitt slut och där han kommer att hålla dom över alla hans fiender. Det kommer en dag då Satan och alla som tillhör honom ska kastas i sjön av eld och evigt fördärv.

De är okunniga om allt det. De tror att eftersom de kan klyva atomer och bygga vapen och avancerade datorer så behöver de inte oroa sig. Men hela världen, hela historien kontrolleras av Gud. Han har skapat den och han kommer att uppfylla sina syften med den och ingenting kan stoppa honom. De gudlösa är okunniga om att de är i Guds händer och att det är en fruktansvärd sak att falla i den levande Gudens händer.

Men de är också okunniga om vad Gud har gjort i Jesus Kristus. De är okunniga att Gud i sin oändliga godhet har sänt sin Enfödde Son att lida och dö för att återlösa oss; för att friköpa sitt folk och föra dem till sig som sina egna barn. De är okunniga om att den som av hjärtat förtröstar på Kristus kommer att genomgå en förvandling som är så monumental att den bara kan beskrivas i termer av att dö bort från det gamla och uppstå till ett nytt liv.

De är okunniga om att de kan försonas med honom och återinsättas i själva syftet med deras liv, nämligen att ära honom och njuta av honom för evigt. De är okunniga om att det finns en skatt i den åker där de arbetar. En skatt som är mer värd än allt annat. Att de kan byta ut sitt eländiga jagande efter vind mot den lycka som varar för evigt.

1 Korinthierbrevet 2:9 (SFB-15)

«[...] Vad ögat inte sett och örat inte hört och människans hjärta inte anat, det har Gud berett åt dem som älskar honom.

Gud säger genom profeten Hosea att hans folk går under i brist på kunskap. Så vad ska då vi som tillhör Guds församling göra?

Vi vet att deras förstånd är förmörkat. Vi vet att de är främmande för livet i Gud därför att de är okunniga. Men låt oss fortsätta att berätta. Låt oss aldrig tröttna i att dela de goda nyheterna om vad Gud har gjort för oss i Kristus. Men när vi berättar, låt oss inte för ett ögonblick tro att människor ska komma till tro genom vår fantastiska övertalningsförmåga eller våra starka argument. Nej, vi kastar oss på Gud i bön om och om igen och ropar om människors frälsning. Vi berättar och vi ber. Vi berättar och vi ber.

AVSLUTNING

Och kära vänner, om det finns någon som hör detta som inte kan instämma i att Kristus är ditt liv och att Kristus är ditt hopp – om detta inte är sant för dig, även om du har kallat dig kristen i många år, så vill jag vädja till dig att omvända dig. Att lämna allt det som håller dig kvar och får dig att vingla fram och tillbaka och förtrösta på honom med allt vad du är och allt vad du har. Det är en fråga om evigt liv och död. Så hör Paulus varning i Herren.